

Dariusz Klak

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. B. Markiewicza w Jarosławiu
dariusz.klak@pwste.edu.pl <https://orcid.org/0000-0002-6495-1994>

Stanisław Gemra

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. B. Markiewicza w Jarosławiu
stanislaw.gemra@pwste.edu.pl <https://orcid.org/0000-0002-2566-0633>

Zarządzanie jakością usług w dobie pandemii na przykładzie lokalnego transportu publicznego – – wybrane aspekty prawne

Wprowadzenie

Choroba Covid-19 pojawiła się w listopadzie 2019 roku jako rezultat przejścia z nie-toperza na człowieka wirusa SARS-CoV 2, zaś pierwsze przypadki zachorowań odnotowano w grudniu wspomnianego roku w chińskim mieście Wuhan. 7 stycznia 2020 roku Chiny podały do publicznej wiadomości informacje o przypadkach zapalenia płuc wywołanych koronawirusem, który rozprzestrzenił się szybko praktycznie do wszystkich zakątków świata. W marcu 2020 roku w Polsce odnotowano pierwszy przypadek zakażenia, po czym wprowadzono w stan zagrożenia epidemicznego.

Rozwijająca się pandemia COVID-19 skłoniła rządy na całym świecie do nałożenia poważnych ograniczeń na transport i mobilność na niespotykaną dotąd skalę (Jenelius, Cebecauer, 2020).

Celem artykułu jest ukazanie na przestrzeni okresu sześcioletniego wybranych aspektów funkcjonowania Miejskiego Zakładu Komunikacji Sp. z o.o. w Jarosławiu, poprzedzając je rozważaniami dotyczącymi usług transportowych w kontekście pandemii COVID-19 oraz krajowymi rozwiązaniami prawnymi zmierzającymi do zniwelowania skutków wirusa SARS-CoV-2, również w kontekście funkcjonowania firm transportowych.

Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Jarosławiu – ogólna charakterystyka

Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Jarosławiu funkcjonuje w mieście powiatowym na Podkarpaciu. Powstał on w oparciu o art. 22 Ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o Gospodarce Komunalnej oraz Uchwały Rady Miasta Jarosławia nr 180/XIX/07 z dnia 24 września 2007 r. w sprawie likwidacji zakładu budżetowego Miejskiego Zakładu Komunikacji w Jarosławiu w celu powołania spółki prawa handlowego.

Do podstawowych zadań Miejskiego Zakładu Komunikacji należy organizowanie komunikacji zbiorowej, a tym samym zaspokojenie potrzeb ludności. Zakresem działania obejmuje teren administracyjny miasta jarosławia oraz okolicznych gmin (<https://mzk-jaroslaw.pl/o-nas/>).

Historia Miejskiego Zakładu Komunikacji w Jarosławiu sięga 1972 roku, w którym to uchwałą Prezydium Miejskiej Rady Narodowej powołano Miejską Komunikację Samochodową w Jarosławiu jako jeden z Zakładów Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej. Utworzenie wspomnianego Zakładu stało się niezbędne z uwagi na fakt, iż miasto obejmuje dość rozległy obszar, na którego obrzeżach powstawały nowe zakłady przemysłowe: dziewiarski „Jarlan”, Huta Szkła Opakowaniowego, które wymagały dużej liczby rąk do pracy (<https://mzk-jaroslaw.pl/historia-zakladu/>). Również wzrost liczby mieszkańców miasta, powstawanie nowych osiedli mieszkaniowych, stanowiły ważne czynniki do uruchomienia komunikacji miejskiej. Na przestrzeni kilkadziesiąt lat Zakład pręźnie się rozwijał, wprowadzając do swojej oferty wynajem wyznaczonych przestrzeni autobusów do celów marketingowych, usługi związane z mechaniką pojazdową czy serwis ogumienia, dostępne również dla klientów zewnętrznych.

Jakość usług transportowych w kontekście pandemii COVID-19

Branża transportowa odgrywa istotną rolę w funkcjonowaniu gospodarki zarówno krajowej jak i w skali ogólnoswiatowej. Biorąc pod uwagę dane statystyczne, w zakresie transportu drogowego w Polsce w 2019 roku odnotowano ponad 35 tys. przewoźników międzynarodowych, niemal 60 tys. przewoźników krajowych oraz około 30 tys. kurierów (Diagnoza ostrzegawcza i wytyczne dalszych działań transportu drogowego rzeczy w warunkach kryzysu wywołanego pandemią COVID-19). Zmniejszenie zapotrzebowania na usługi przewoźników międzynarodowych i krajowych w wyraźny sposób obserwowano w marcu 2020 roku w Europie, w tym w Polsce, co miało związek ze światową pandemią COVID-19, która wpłynęła w dużym stopniu również na przewozy pasażerskie. Jak wskazują niektórzy autorzy (zob. np. Rodrigue, Comtois, Black, 2016), pomiędzy transportem zbiorowym a rozprzestrzenianiem się zagrożenia epidemiologicznego istnieje silny związek przyczynowo-skutkowy; podróżowanie transportem zbiorowym można traktować jako poważne zagrożenie transmisji wirusa SARS-CoV-2 (Smolarski, 2020). Stacje i pojazdy transportu publicznego uznano za środowiska wysokiego ryzyka przenoszenia COVID-19 ze względu na ograniczoną dostępną przestrzeń fizyczną, obfitość powierzchni,

które pomagają rozprzestrzeniać wirusa oraz ograniczone testy załogi i pasażerów korzystających z systemu (Jenelius, Cebecauer, 2020; Musselwhite, Avineri, Susilo, 2020; UITP, 2020). Spośród różnorodnych rodzajów transportu, niektórzy dowodzą, iż podróże lotnicze w najpoważniejszej mierze powodują intensyfikację przypadków pandemii w skali globalnej (Sonmez, Wiitala, Apostolopoulos, 2019).

Zwalczanie skutków pandemii COVID-19 w świetle rodzimych unormowań prawnych

Niewątpliwie pandemia COVID-19 ma ogromny wpływ na bezpieczeństwo zdrowotne obywateli, również korzystających z transportu publicznego.

Problematyka zarządzania kryzysowego (podejmowana zwłaszcza w stosunku do pandemii) posiada szerokie odzwierciedlenie w polskim ustawodawstwie. Z istotniejszych unormowań warto zwrócić uwagę na:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, w której zapisano konieczność współdziałania wszystkich organów państwa w zapewnieniu bezpieczeństwa narodowego, a tym samym przeciwdziałania sytuacjom zagrożenia. Należy wspomnieć, że w art. 5. zawarto *expressis verbis* zapis o obowiązku państwa w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa obywateli. Art. 68. ust. 4 Konstytucji stwierdza, że „władze publiczne są obowiązane do zwalczania chorób epidemicznych i zapobiegania negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska”. Z kolei art. 146. ust. 4. pkt 7 stanowi, że „Rada Ministrów zapewnia bezpieczeństwo wewnętrzne państwa oraz porządek publiczny” (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.);
- Ustawę o zarządzaniu kryzysowym, zawierającą definicję zarządzania kryzysowego jako „działalności organów administracji publicznej będących elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym”, oraz sytuacji kryzysowej „(...) będącej następstwem zagrożenia i prowadząca w konsekwencji do zerwania lub znacznego naruszenia więzów społecznych przy równoczesnym poważnym zakłóceniu w funkcjonowaniu instytucji publicznych”. Ponadto wskazuje organy mające uprawnienia w zakresie zarządzania kryzysowego, zadania i zasady ich działania (Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym);
- Ustawę o działach administracji rządowej, stwierdzającą, iż „ministrowie kierujący działami administracji rządowej oraz kierownicy urzędów centralnych, odpowiadają między innymi, w ramach swoich urzędów, za zadania dotyczące zarządzania kryzysowego. Prezes Rady Ministrów i podległy mu Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego oraz Rządowe Centrum Bezpieczeństwa stanowią ogólnokrajowe centrum koordynacyjne. Ministrowie kierujący działami administracji rządowej oraz kierownicy urzędów centralnych kierują utworzonymi w swoich urzędach zespołami zarządzania kryzysowego” (Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej);

- Ustawę o stanie wyjątkowym, przewidującą możliwość i sposób wprowadzenia i zniesienia stanu wyjątkowego oraz sposób działania władzy publicznej, nakładanie na obywateli ograniczeń w wolności i prawach człowieka i obywatela w czasie stanu wyjątkowego (Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym);
- Ustawę o chorobach zakaźnych i zakażeniach, wskazującą „zasady i tryb postępowania w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń u ludzi, a w szczególności rozpoznawanie i śledzenie sytuacji epidemiologicznej oraz podejmowanie działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych celem unieszkodliwienia źródła zakażenia i przecięcia dróg szerzenia, w tym również uodpornienie osób wrażliwych na zakażenie” (Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach);
- Ustawę o Państwowym Ratownictwie Medycznym, regulującą zakres działań służb ratowniczych (Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad współpracy specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych z Policją, jednostkami ochrony przeciwpożarowej, obrony cywilnej i strażami gminnymi (miejskimi).
Wydaje się, że adekwatną odpowiedzią na rozprzestrzenianie się na terytorium Polski wirusa SARS-CoV-2 było wydanie w 2020 roku następujących aktów prawnych:
- Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
- Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych;
- Ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dodatku solidarnościowym przyznawanym w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19;
- Ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19;
- Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym;
- Ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zapewnienia funkcjonowania ochrony zdrowia w związku z epidemią COVID-19 oraz po jej ustaniu;
- Ustawy z dnia 7 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom COVID-19.

W celu ochrony ludności i zasobów ekonomicznych kraju, Rada Ministrów wydała szereg rozporządzeń idących w kierunku minimalizowania skutków panującej epidemii. Wśród nich znalazły się:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne, Minister Zdrowia drogą rozporządzeń również wprowadzał szereg rozwiązań służących ochronie zdrowia i życia obywateli, a zaliczyć do nich można między innymi:

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2020 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki w izolatoriach;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie chorób zakaźnych powodujących powstanie obowiązku hospitalizacji, izolacji lub izolacji w warunkach domowych oraz obowiązku kwarantanny lub nadzoru epidemiologicznego;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 kwietnia 2020 r. w sprawie Krajowego Rejestru Pacjentów z COVID-19;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie standardu organizacyjnego teleporady w ramach podstawowej opieki zdrowotnej;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 października 2020 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki zdrowotnej nad pacjentem podejrzanym o zakażenie lub zakażonym wirusem SARS-CoV-2;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 listopada 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie chorób zakaźnych powodujących powstanie obowiązku hospitalizacji, izolacji lub izolacji w warunkach domowych oraz obowiązku kwarantanny lub nadzoru epidemiologicznego.

Należy nadmienić, iż w drodze rozporządzeń, na przestrzeni kilkunastu miesięcy wielokrotnie dokonywano zmian w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (szczegółowe daty zamieszczono w bibliografii).

Wspomnieć należy również o strategicznym akcie odnoszącym się do zarządzania bezpieczeństwem narodowym, jakim jest Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdzona w dniu 12 maja 2020 roku przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, która „(...) określa kompleksową wizję kształtowania bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej we wszystkich jego wymiarach. Uwzględni aspekt podmiotowy (wymiar wewnętrzny bezpieczeństwa

narodowego oraz środowisko międzynarodowe – stosunki bilateralne, współpracę regionalną, w skali globalnej oraz współpracę na forach organizacji międzynarodowych) oraz przedmiotowy (uwzględnia wszystkie wymiary funkcjonowania systemu bezpieczeństwa narodowego)” (Strategia Bezpieczeństwa Narodowego, 2020). Ponadto wskazuje na fakt „globalizacji i nieograniczonych możliwości szybkiego przemieszczania się ludności po całym świecie stwarzających szereg zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, w tym dla polskich obywateli. Ich źródłem mogą być m.in. lekoodporne bakterie i wirusy, skutkujące znaczącymi negatywnymi następstwami zdrowotnymi, gospodarczymi i społecznymi, czego przykładem jest pandemia koronawirusa SARS-CoV-2. Wyzwaniem w tym obszarze jest sprawne, adekwatne do potrzeb, działanie organów państwa w zwalczaniu zagrożeń epidemicznych i ich następstw oraz odpowiednie przygotowanie procedur postępowania, a także dysponowanie właściwą ilością personelu medycznego oraz środków ochronnych” (Strategia Bezpieczeństwa Narodowego, 2020).

Ze względu na ograniczone ramy opracowania, jedynie zaakcentowano podejmowane przez władze krajowe rozwiązania prawne.

Funkcjonowanie Miejskiego Zakładu Komunikacji Sp. z o.o. w Jarosławiu w latach 2015–2020

Skupiając uwagę na Miejskim Zakładzie Komunikacji Sp. z o.o. w Jarosławiu, w pierwszym kwartale bieżącego roku przeprowadzono badanie w drodze wywiadu bezpośredniego z naczelnym kierownictwem spółki. Wyniki przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Jarosławiu (lata 2015–2020)

Dane / Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba pasażerów (tys.)	1026	989	998	998	848	436
Liczba linii komunikacyjnych	9	9	9	9	9	7
Liczba przystanków	133	133	133	133	133	109
Roczna liczba kursów	25800	25870	25850	25840	24450	19922

Źródło: opracowanie na podstawie danych otrzymanych z MZK Jarosław.

Jak ukazano w powyższej tabeli, w latach 2015–2019 badane przedsiębiorstwo obsługiwało przewozy w granicach miasta Jarosław na dziewięciu, zaś w roku 2020 na siedmiu liniach komunikacyjnych. Liczba pasażerów na przestrzeni analizowanego okresu zdecydowanie zmniejszyła się z 1026 w roku 2015 do 436 w roku 2020. Odnośnie liczby przystanków pozostały one niezmiennie w latach 2015–2019, zaś w roku było ich 109. Roczna liczba kursów była na podobnym poziomie w latach 2015–2018, natomiast na przestrzeni lat 2019–2020 wynosiła odpowiednio 24450 i 19922 kursów. Niewątpliwie wpływ na powyższe w roku 2020 miała pandemia COVID-19 i związany z tym zjawiskiem ogólnoświatowy kryzys.

Wprowadzone przez ustawodawcę wielorakie ograniczenia w prowadzeniu działalności transportowej, pomimo dużego zaangażowania kadry kierowniczej i pracowników badanej firmy, w istotny sposób znalazły odzwierciedlenie w jakości świadczonych usług transportowych w analizowanej spółce. Odbiło się to chociażby na sporym zredukowaniu liczby pasażerów, poprzez konieczność limitowania korzystających z usług przewoźnika. Równie istotne znaczenie miało ograniczenie stacjonarnej nauki (zarówno uczniów jak i studentów) wskutek wprowadzenia pracy zdalnej). Pokłosiem skomplikowanej sytuacji było uszczuplenie siatki połączeń komunikacyjnych.

Podsumowanie

Ostatnimi laty pojawienie się a następnie rozprzestrzenianie pandemii COVID-19, doprowadziło do ogólnoswiatowego kryzysu gospodarczego i humanitarnego. Władze krajów zlokalizowanych w różnych częściach świata zmuszone zostały do wprowadzania na niespotykaną chyba dotąd skalę wielu działań, ukierunkowanych na ograniczenie transmisji wirusa SARS-CoV-2. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) zalecała jako najskuteczniejsze sposoby walki z pandemią COVID-19 przede wszystkim zachowanie maksymalnych środków higieny osobistej takich jak mycie rąk, dezynfekcja, noszenie maseczek ochronnych, zachowanie dystansu społecznego. Co więcej, WHO rekomendowała wstrzymanie się z podróżowaniem oraz uczestnictwem w imprezach masowych, zaś w przypadku zachorowania konieczność bezwzględnej izolacji osoby chorej, a w przypadku osób mających z nią kontakt – kwarentanny.

W takich ogólnie zarysowanych okolicznościach wiele dotychczas funkcjonujących rozwiązań w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej w zdecydowanej większości sektorów, musiało ustąpić pola nowym rozwiązaniom. Nie inaczej rzecz miała się z przedsiębiorstwami transportowymi, które poddane zostały licznym restrykcjom prawnym, wpływającym na poczucie komfortu pasażerów, a co za tym idzie ich stopnia zadowolenia z jakości usług oferowanych przez przewoźników. Podejmowane działania w dużej mierze ograniczały możliwość lub zniechęcały do poruszania się środkami transportu publicznego, przede wszystkim poprzez obowiązek noszenia maseczek i wprowadzenie limitów pasażerskich,

Niestety, pomimo wyczerpanej pracy zarówno kadry zarządzającej jak i pracowników, negatywne skutki pandemii COVID-19 dotknęły również Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Jarosławiu, co w głównej mierze znalazło wyraz w niemal dwukrotnym zmniejszeniu liczby pasażerów w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2019.

Abstrakt

Zarządzanie jakością usług w dobie pandemii na przykładzie lokalnego transportu publicznego – wybrane aspekty prawne

Artykuł porusza problematykę zarządzania jakością usług transportowych, na przykładzie spółki transportu publicznego zlokalizowanej w jednym z podkarpackich miast. W publikacji uwagę skoncentrowano na krótkiej charakterystyce badanego przedsiębiorstwa, prezentacji wpływu ogólnoświatowej pandemii COVID-19 na jakość usług transportowych. W dalszej części podjęto próbę zarysowania istniejących i wprowadzanych na potrzeby zwalczania skutków pandemii krajowych rozwiązań prawnych, powodujących istotne zmiany w funkcjonowaniu wielu podmiotów, w tym sektora transportowego.

Słowa kluczowe: zarządzanie, usługi, przedsiębiorstwa transportowe, regulacje prawne

Abstract

Managing the quality of services in the pandemic era on the example of local public transport – selected legal aspects

The article deals with the issues of managing the quality of transport services, based on the example of a public transport company located in one of the cities of Podkarpacie. The publication focuses on a short description of the surveyed company and the presentation of the impact of the global COVID-19 pandemic on the quality of transport services. In the following part, an attempt was made to outline the existing national legal solutions introduced to combat the effects of the pandemic, causing significant changes in the functioning of many entities, including the transport sector.

Keywords: management, services, transport companies, legal regulations

References

Diagnoza ostrzegawcza i wytyczne dalszych działań transportu drogowego rzeczy w warunkach kryzysu wywołanego pandemią COVID-19 – Raport przygotowany przez międzyśrodowiskowy zespół „Sieć kompetencji TSL” pod kierownictwem prof. dr. hab. Wojciecha Paprockiego (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie).

<https://mzk-jaroslav.pl/o-nas/> (dostęp: 3.06.2022).

<https://mzk-jaroslav.pl/historia-zakladu/> (dostęp: 3.06.2022).

Jenelius, E., Cebecauer, M. (2020). Impacts of COVID-19 on public transport ridership in Sweden: Analysis of ticket validations, sales and passenger counts. *Transportation Research Interdisciplinary Perspectives*, 8, 100242. <http://dx.doi.org/10.1016/j.trip.2020.100242>

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483).
- Musselwhite, C., Avineri, E., Susilo, Y. (2020). Editorial JTH 16 –the coronavirus disease COVID-19 and implications for transport and health. *The Journal of Transport & Health*, 16, 100853. <https://doi.org/10.1016/j.jth.2020.100853>
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2316).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2353).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2430).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 r. poz. 12).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 r. poz. 91).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 r. poz. 153).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. 2021 poz. 207).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 r. poz. 253).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 r. poz. 267).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 r. poz. 336).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 r. poz. 861).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2022 r. poz. 149).

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2316).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 2339 i 2340).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2353).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 491).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2020 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki w izolatoriach (Dz. U. z 2020 r. poz. 539).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (Dz. U. z 2020 r. poz. 585).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie chorób zakaźnych powodujących powstanie obowiązku hospitalizacji, izolacji lub izolacji w warunkach domowych oraz obowiązku kwarantanny lub nadzoru epidemiologicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 607).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 kwietnia 2020 r. w sprawie Krajowego Rejestru Pacjentów z COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 625).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie standardu organizacyjnego teleporady w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1395).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 października 2020 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki zdrowotnej nad pacjentem podejrzanym o zakażenie lub zakażonym wirusem SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1749).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 listopada 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie chorób zakaźnych powodujących powstanie obowiązku hospitalizacji, izolacji lub izolacji w warunkach domowych oraz obowiązku kwarantanny lub nadzoru epidemiologicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1942).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad współpracy specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych z Policją, jednostkami ochrony przeciwpożarowej, obrony cywilnej i strażami gminnymi (miejskimi) (Dz. U. z 1998 r. nr 161, poz. 1108).
- Rodrigue, J. P., Comtois, C., Slack, B. (2016). *The geography of transport systems*. Routledge.
- Smolarski, M. (2020). Restrictions on regional passenger transport during epidemiological threat (COVID-19) – an example of the Lower Silesian Voivodship in

- Poland. *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 23(2), 56–61. <https://doi.org/10.4467/2543859XPKG.20.009.12107>
- Sonmez, S., Wiitala, J., Apostolopoulos, Y. (2019). How complex travel, tourism and transportation networks influence infectious disease movement in a borderless world. In D. J. Timothy (eds.), *Handbook of Globalisation and Tourism* (pp. 76–88). Edward Elgar Publishing.
- Strategia Bezpieczeństwa Narodowego, 2020.
- UITP. (2020). Management of COVID-19, Guidelines for Public Transport Operators. Factsheet. International Association of Public Transport. <https://www.uitp.org/management-covid-19-guidelines-public-transport-operators> (accessed: 30th June 2020).
- Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o Gospodarce Komunalnej (Dz. U. z 1997 r. nr 9, poz. 43).
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2007 r. nr 89, poz. 590 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. nr 65, poz. 437 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. z 2002 r. nr 113, poz. 985 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz. U. z 2001 r. nr 126, poz. 1384 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2006 r. nr 191, poz. 1410 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845).
- Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 374).
- Ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r. o dodatku solidarnościowym przyznawanym w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1068).
- Ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1086, 1423).
- Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1262, 1493, 1639).
- Ustawa z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zapewnienia funkcjonowania ochrony zdrowia w związku z epidemią COVID-19 oraz po jej ustaniu (Dz. U. z 2020 r. poz. 1493).

Ustawa z dnia 7 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1747).

Uchwała Rady Miasta Jarosławia nr 180/XIX/07 z dnia 24 września 2007 r. w sprawie likwidacji zakładu budżetowego Miejskiego Zakładu Komunikacji w Jarosławiu w celu powołania spółki prawa handlowego.